

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL SOCIOLOGIJOS STUDIJŲ KRYPTIES APRAŠO PATVIRTINIMO**

2015 m. liepos 23 d. Nr. V-819

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 48 straipsnio 3 dalimi:

1. T v i r t i n u Sociologijos studijų krypties aprašą (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad aukštosios mokyklos savo vykdomas studijų programas turi suderinti su šio įsakymo 1 punktu patvirtintu Sociologijos studijų krypties aprašu iki 2016 m. birželio 1 d.

Švietimo ir mokslo ministrė

Audronė Pitrėnienė

SOCIOLOGIJOS STUDIJŲ KRYPTIES APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Sociologijos studijų krypties aprašu (toliau – Aprašas) reglamentuojami sociologijos studijų krypties studijų programų specialieji reikalavimai.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimą Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 21 d. įsakymą Nr. V-2212 „Dėl Studijų pakopų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. balandžio 9 d. įsakymą Nr. V-501 „Dėl Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 3 d. įsakymą Nr. V-826 „Dėl Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 15 d. įsakymą Nr. V-2463 „Dėl Studijų krypties arba krypties grupės aprašo rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymą Nr. ISAK-1026 „Dėl Nuolatinės ir iššėstinės studijų formų aprašo patvirtinimo“.

3. Sociologijos studijų krypties studijų programos gali būti vykdomos tik kaip universitetinės pirmosios ir antrosios studijų pakopos studijų programos.

4. Aprašo tikslai yra tokie:

4.1. Padėti aukštosioms mokykloms rengti, vykdyti ir atnaujinti sociologijos studijų krypties studijų programas;

4.2. Suteikti bendras gaires aukštosioms mokykloms, kad būtų užtikrinta vidinė sociologijos studijų programų kokybė;

4.3. Suteikti bendras gaires ekspertams, kurie vertina studijų programas;

4.4. Informuoti studentus, darbdavius, kitus suinteresuotus asmenis apie sociologų profesinį rengimą, sociologų kompetencijas.

5. Sociologijos studijų kryptis priklauso socialinių mokslų sričiai.

6. Sociologijos studijų krypties studijų tikslas yra parengti specialistus, turinčius sociologijos teorijos bei metodologijos ir metodikos žinių, gebančius jas kritiškai ir kūrybingai taikyti, tiriant žmonių socialinę elgesį, visuomenės ar socialinių institutų funkcionavimo bei kaitos dėsningumus, nustatant socialines problemas; taip pat gebančius, remiantis sociologinių tyrimų rezultatais, siūlyti galimus jų sprendimų būdus, kurti ir plėtoti socialinius projektus ir programas, suprasti socialinius procesus ir įvykius, atsižvelgiant į plačią kultūrinę perspektyvą, prisidėti prie tarpkultūrinės komunikacijos plėtojimo.

7. Sociologijos studijos gali vykti nuolatine arba iššėstine forma. Sociologijos studijų krypties pirmosios ir antrosios studijų pakopos studijos gali būti vykdomos ir nuotoliniu būdu. Organizuojant studijas skirtingomis formomis, studijų programų sandara, apimtis, studijų turinys ir rezultatai neturi skirtis.

8. Sociologijos studijų krypties pirmosios studijų pakopos studijose gali būti studijų programų, kurias baigus suteikiamas pagrindinės sociologijos ir gretutinės krypties (šakos) papildomas kvalifikacinis laipsnis.

9. Pirmosios studijų pakopos studijų programose, kurias baigus suteikiamas dvigubas kvalifikacinis laipsnis, sociologija taip pat gali būti gretutinė studijų kryptis. Pirmosios studijų pakopos gretutinės studijų krypties (šakos) studijų vykdymo reikalavimus tvirtina aukštoji mokykla.

10. Į sociologijos studijų krypties pirmosios pakopos studijų programas konkurso būdu priimami ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą turintys asmenys, atsižvelgiant į mokymosi rezultatus, stojamuosius egzaminus ar kitus aukštosios mokyklos nustatytus kriterijus. Konkursinių mokomųjų dalykų pagal studijų kryptis sąrašą ir konkursinio balo sudarymo principus, mažiausią stojamąjį balą ir kitus kriterijus, įvertinus studentų atstovybei, nustato aukštosios mokyklos ir skelbia ne vėliau kaip prieš 2 metus iki atitinkamų mokslo metų pradžios.

11. Rekomenduojama, kad į antrosios studijų pakopos sociologijos studijų krypties studijas būtų priimami asmenys:

11.1. baigę sociologijos studijų krypties pirmosios studijų pakopos universitetines studijas ir atitinkantys aukštosios mokyklos nustatytus reikalavimus;

11.2. baigę kitos studijų krypties pirmosios studijų pakopos universitetines studijas ir papildomas arba gretutines sociologijos studijas. Papildomų sociologijos studijų krypties studijų dalykų sąrašą ir studijų turinį nustato aukštoji mokykla.

12. Antrosios studijų pakopos studento savarankiškas darbas turi sudaryti ne mažiau kaip 30 procentų kiekvieno dalyko apimties.

13. Baigus sociologijos studijų krypties studijas, suteikiami šie kvalifikaciniai laipsniai:

13.1. Baigus pirmosios studijų pakopos studijas įgyjamas sociologijos bakalauro kvalifikacinis laipsnis, liudijamas aukštosios mokyklos išduodamu bakalauro diplomu;

13.2. Baigus antrosios studijų pakopos sociologijos studijas įgyjamas sociologijos magistro kvalifikacinis laipsnis, liudijamas aukštosios mokyklos išduodamu magistro diplomu;

14. Suteikiamas sociologijos bakalauro kvalifikacinis laipsnis atitinka šeštąjį, o magistro kvalifikacinis laipsnis – septintąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros ir Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos lygmenis.

II SKYRIUS

STUDIJŲ KRYPTIES SAMPRATA IR APRĖPTIS

15. Sociologija, kaip studijų objektas, apima individų ir grupių santykius, socialinių veiksmų ir struktūrų sąveikas, biografijas ir istorijas, socialines institucijas ir socialinės tvarkos pagrindus, socialines nelygybes ir konfliktus, įvairias kultūrines praktikas ir socialinės kaitos priežastis bei padarinius. Sociologijos studijų kryptį sudaro įvairios šakos, kurios apima sociologijos teoriją, socialinių tyrimų metodologiją, socialines organizacijas, socialinę kaitą, demografiją, taikomąją sociologiją.

16. Sociologinis žinojimas susieja teorines žinias ir empirinius tyrimus. Sociologija kaip teorinė disciplina siejasi su filosofija, psichologija, politikos teorija, istorija, socialine politika, ekonomika ir kitomis socialinių mokslų disciplinomis.

17. Sociologija, aiškindama socialinius procesus, remiasi teoriniais šaltiniais ir empiriniais tyrimais. Sociologijos studijose turi būti įgyjama ne tik žinių apie įvairius socialinių tyrimų metodus, bet ir gebėjimų juos taikyti. Socialinių tyrimų metodų taikymas turi sietis su teorinėmis žiniomis.

18. Sociologijos studijos turi žadinti kritišką požiūrį į pasaulį ir patį sociologinį žinojimą. Sociologinės žinios suteikia pagrindą viešajai ir socialinei politikai, strateginiam planavimui. Sociologai turi išmanyti, koks socialinis vaidmuo tenka sociologijai demokratinėje valstybėje ir piliečių visuomenėje.

19. Sociologija yra susijusi su istoriniais ir kultūriniais lyginamaisiais tyrimais, kurie atskleidžia kintančias žmonių gyvenimo formas. Studijų metu turi būti siekiama suprasti, kaip ir kodėl egzistuoja įvairios visuomenės, institucijos ir socialinės praktikos, kaip jos keitėsi bėgant laikui ir kaip jos yra organizuotos.

20. Sociologijos studijų krypties studijų programose turi atsispindėti tokie turinio elementai:

20.1. Teorinis sociologijos blokas turi apimti klasikines ir šiuolaikines sociologijos teorijas ir gretutinių mokslų (pavyzdžiui, filosofijos, psichologijos, teisės, politikos mokslų, ekonomikos ar kitų mokslų) pagrindus;

20.2. Empirinių tyrimų blokas turi apimti kiekybinius ir kokybinius sociologinio tyrimo metodus, statistinę duomenų analizę, profesinės etikos klausimus;

20.3. Visuomenės struktūrų blokas turi apimti įvairių visuomenės institutų, organizacijų (pavyzdžiui, šeima, miestas, žiniasklaida, švietimas ir kitų) analizę.

21. Sociologai gali dirbti labai įvairiose srityse, kuriose yra taikomos žinios apie žmonių socialinį elgesį ir visuomenės funkcionavimą bei kaitą, kuriose reikia socialinių tyrimų atlikimo bei socialinių duomenų analizės gebėjimų, pavyzdžiui, mokslinių socialinių tyrimų, visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų, viešosios politikos analizės, viešųjų ryšių ir reklamos, žiniasklaidos, švietimo, socialinių problemų analizės ir jų sprendimui skirtų projektų rengimo ir įgyvendinimo bei kitose srityse viešajame ar privačiame sektoriuje.

22. Sociologijos studijų krypties studijų programos absolventas turi mokėti, kintant kontekstams, atpažinti žmonių veiklos ir sąveikų socialumo matmenį.

III SKYRIUS

BENDRIEJI IR SPECIALIEJI STUDIJŲ REZULTATAI

23. Studijos turi sudaryti sąlygas integruoti žinias, jų supratimą ir praktinius gebėjimus. Studijuodamas sociologiją studentas turi plėtoti asmeninius, socialinius, tyrimų bei specialiuosius gebėjimus, kurių reikės norint suvokti individų ir jų grupių veiksmus, visuomenės ar socialinių institutų funkcionavimo ir kaitos dėsningumus, atpažįstant socialinių problemų sociologinius veiksnius ir siūlant jų sprendimus, kuriant ir plėtojant socialinius projektus ir programas, suprantant socialinius procesus ir įvykius, atsižvelgiant į plačią kultūrinę perspektyvą, prisidedant prie tarpkultūrinės komunikacijos plėtojimo.

24. Pirmosios ir antrosios studijų pakopų sociologijos studijų krypties studijų programose rengiamų specialistų profesinė veikla turi būti grindžiama žinių, gebėjimų ir vertybių visuma, tačiau bakalauro ir magistro studijų metu parengtų sociologijos specialistų profiliai turi būti skirtingi įgytų gebėjimų ir kompetencijų požiūriu.

25. Baigus pirmosios studijų pakopos sociologijos studijų krypties studijas, turi būti pasiekti šie studijų rezultatai:

25.1. Žinios, jų taikymas:

25.1.1. Supranta sociologijos vietą socialinių mokslų visumoje, žino pagrindines sociologijos sąvokas ir idėjas, geba formuluoti sociologines problemas, žino klasikines bei šiuolaikines sociologijos teorijas ir geba kritiškai jas apmąstyti;

25.1.2. Sociologiškai apibūdina ir analizuoja konkrečių visuomenės struktūrų, institucijų veikimą ir raidą, atpažįsta jų kaitos sociologinius veiksnius, atsižvelgdamas į lyginamąjį istorinį ir kitų visuomenių kontekstą;

25.1.3. Įvardija ir nagrinėja socialines problemas, analizuoja jų priežastis ir pasekmes, remdamasis sociologijos teorijomis ir metodologijomis;

25.1.4. Žino ir taiko kitų mokslų (pavyzdžiui, filosofijos, ekonomikos, psichologijos, matematikos ir kitų) žinias, įvardydamas socialinius reiškinius ir problemas, atlikdamas mokslinę analizę.

25.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:

25.2.1. Supranta kiekybinių ir kokybinių sociologinių tyrimų metodologijų ir metodikų ypatumus, sąsajas ir taikymo galimybes konkrečiai problemai tirti;

25.2.2. Savarankiškai planuoja ir laikydamasis etinių ir teisinių reikalavimų atlieka visus sociologinio tyrimo etapus, formuluoja socialinių tyrimų užsakymus kiekybinius ir kokybinius socialinius tyrimus atliekančioms bendrovėms;

25.2.3. Naudojasi statistinės analizės metodais, interpretuoja jos rezultatus, tinkamai pateikia duomenų analizės rezultatus raštu ir žodžiu;

25.2.4. Interpretuoja sociologinio tyrimo rezultatus, remdamasis sociologinėmis teorijomis, susieja tyrimo rezultatus su platesniu socialiniu kontekstu, su socialinėmis problemomis ir siūlo rekomendacijas joms spręsti.

25.3. Specialieji gebėjimai:

25.3.1. Naudojasi statistinių duomenų bazėmis ir socialinių tyrimų duomenų archyvais;

25.3.2. Analizuoja tekstinę, grafinę ir skaitmeninę informaciją, naudoja kompiuterinės analizės programas, aiškiai ir kokybiškai pateikia bei pristato analizės rezultatus.

25.4. Socialiniai gebėjimai:

25.4.1. Raštu ir žodžiu taisyklinga valstybine ir bent viena užsienio kalba bendrauja profesinėje aplinkoje ir su žmonėmis, kurie nėra profesinės srities ekspertai;

25.4.2. Supranta tarpkultūrinius skirtumus, ypač susijusius su vertybių, suvokimo ir elgesio skirtumais dėl rasės, etniškumo, religijos, lyties;

25.4.3. Dirba komandoje, planuoja ir organizuoja asmeninę ir grupių veiklą;

25.4.4. Inicijuoja, rengia ir įgyvendina įvairius socialinius ar kitus darbinus projektus.

25.5. Asmeniniai gebėjimai:

25.5.1. Kūrybiškai, sistemiškai, kritiškai mąsto ir veikia, atsakingai atsižvelgdamas į darnaus vystymosi principus;

25.5.2. Supranta savarankiško mokymosi visą gyvenimą svarbą ir planuoja asmeninę profesinę tobulėjimą;

25.5.3. Turi informacinio raštingumo gebėjimų ir naudoja naujausiomis informacinėmis technologijomis;

25.5.4. Žino ir laikosi esminių tiriamosios veiklos etikos principų, mokslinio pagrįstumo ir objektyvumo.

26. Baigus antrosios studijų pakopos sociologijos studijų krypties studijas, turi būti pasiekti šie studijų rezultatai:

26.1. Žinios, jų taikymas:

26.1.1. Žino ir analizuoja, kritiškai vertina šiuolaikines socialines teorijas, argumentuotai pasirenka jas tam tikrai mokslinei problemai tirti, suvokia priešakinių ir klasikinių teorijų sąryšius;

26.1.2. Apibūdina ir analizuoja mikro-, mezo- ir makrolygio socialinius reiškinius bei procesus, susijusius su konkrečiomis visuomenės struktūromis ir institucijomis, atsižvelgdamas į vietos ir globalų kontekstą, pasirenka analizės tikslams ir uždaviniams tinkančias sociologijos teorijas ir metodologijas;

26.1.3. Atpažįsta ir nagrinėja kompleksiškas socialines problemas vietos ir globaliu lygmeniu, nustato jų sąsajas su konkrečiomis visuomenės struktūromis ir institucijomis, analizuoja šių problemų priežastis ir pasekmes, remdamasis sociologijos teorijomis.

26.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:

26.2.1. Vertina sociologinių tyrimų metodologijas, atpažįsta šiuolaikinių socialinių tyrimų problemas, savarankiškai pasirenka ir pagrindžia tyrimo problemai tinkamą tyrimų metodologiją;

26.2.2. Laikydamasis etinių ir teisinių socialinių tyrimų atlikimo reikalavimų, geba organizuoti ir vykdyti mokslinius ir taikomuosius socialinius tyrimus, parengti socialinių tyrimų užduočių techninę specifikaciją, rinkti sociologinius duomenis, atlikti šių duomenų analizę taikydamas šiuolaikinius analizės metodus, tinkamai juos interpretuoti ir siūlyti socialinių problemų sprendinius;

26.2.3. Pateikia mokslinių ir taikomųjų socialinių tyrimų rezultatus žodžiu, raštu, pasitelkdamas naujausias technologijas profesinėje ir ne profesinėje aplinkose, viešojoje erdvėje.

26.3. Specialieji gebėjimai:

26.3.1. Supranta tarpkultūrinius skirtumus, ypač susijusius su vertybių, suvokimo ir elgesio skirtumais dėl rasės, etniškumo, religijos, lyties, geba reflektuoti savo teorinę ir praktinę poziciją, atsižvelgdamas į socialinę įvairovę;

26.3.2. Išmano socialinės organizacijos struktūrą, socialinių santykių kaitą organizacijoje;

26.3.3. Suvokia sociologinio darbo ypatumus viešajame, privačiame ir nevyriausybiname sektoriuose.

26.4. Socialiniai gebėjimai:

26.4.1. Bendrauja ir bendradarbiauja nacionalinėse ir (ar) tarptautinėse grupėse, rengia projektus ir (ar) jiems vadovauja;

26.4.2. Atstovauja savo akademinei bendruomenei, taisyklinga valstybine kalba ir viena iš užsienio kalbų raštu bei žodžiu bendrauja tiek su savo srities specialistais, tiek su žmonėmis, kurie nėra profesinės srities ekspertai, inicijuoja ir aktyviai dalyvauja dalykinėse diskusijose, vykstančiose viešojoje erdvėje.

26.5. Asmeniniai gebėjimai:

26.5.1. Susiranda reikalingą informaciją ir įgyja sociologijos teorijai ir praktikai aktualių žinių;

26.5.2. Taiko kritinį mąstymą ir analitinius įgūdžius praktikoje ir darbinėje veikloje;

26.5.3. Turi tiriamojo darbo patirties ir sisteminio bei strateginio mąstymo įgūdžių savarankiškai profesinei veiklai ir moksliniam tiriamajam darbui atlikti;

26.5.4. Turi informacinio raštingumo gebėjimų ir naudojami naujausiomis informacinėmis technologijomis;

26.5.5. Geba rengti ir valdyti projektus.

IV SKYRIUS

DĖSTYMAS, STUDIJAVIMAS IR VERTINIMAS

27. Dėstyimo, studijavimo bei vertinimo metodai ir jų dėmė turi užtikrinti būtinus studijų (studijų programos, dalyko ar modulio) rezultatus.

28. Studijos turi būti pagrįstos dėstyimo ir savarankiško studijavimo sinteze.

29. Dėstymas turi būti paremtas fundamentinėmis sociologijos mokslo žiniomis ir naujausiais pasiekimais. Jis turi padėti plėsti studentų sociologijos mokslo sąvokų supratimą, užtikrinti studentams galimybę tobulinti metodologines ir metodines žinias bei gebėjimus.

30. Mokymosi visą gyvenimą koncepcija reikalauja studijų procese skatinti mokymosi visą gyvenimą plėtotę. Studijų programa, jos turinys ir didaktinė sistema turi motyvuoti studentus įgyti mokėjimo mokytis įgūdžius. Studentai turi būti rengiami ir skatinami būti atsakingi už savo mokymosi visą gyvenimą procesą ir savo mokymosi rezultatus. Studijavimas turi būti susietas su moksliniais tyrimais ir jų sklaida praktikoje, tai gali būti vykdoma pasirenkant tokias formas kaip praktiniai seminarai, studentų vykdomi sociologiniai tyrimai, absolventų pristatomi baigiamieji darbai, studentų, dėstytojų ir praktikų bendros publikacijos bei pranešimai mokslinėse konferencijose, studentų įtraukimas į projektinę veiklą.

31. Dėstyimo ir studijavimo didaktinė koncepcija turi apimti įvairių dėstyimo ir studijavimo metodų lankstų taikymą, ieškant integruotų didaktinių sprendimų ir siekiant, kad studentai įsisavintų žinias ir išlavintų sociologinių žinių taikymo, sociologinių tyrimų atlikimo, socialinius bei asmeninius gebėjimus. Dėstyimo ir studijavimo metodai turi būti efektyvūs bei įvairūs, motyvuoti studentus, racionaliai naudoti studentų ir dėstytojų laiką bei materialiuosius išteklius (bibliotekas, įrangą ir kita). Dėstyimo ir studijavimo metodų pasirinkimas turi užtikrinti studento sociologijos studijų krypties žinių bei gebėjimų įgijimo galimybes. Skirtingų pakopų studijose gali būti taikomi tie patys metodai, tačiau turi skirtis pateikiamos užduoties turinys, sudėtingumo laipsnis, studento savarankiškumo raiška.

32. Turi būti ugdomi reflektvyvieji gebėjimai, sudarantys galimybę plėtoti teorijos ir praktikos ryšį (teoriniai kursai praturtinami praktikumais), skleisti gerą patirtį (studentai analizuoja ir praktikose bei konferencijose viešai pristato vykdytus projektus, teikia siūlymus dėl praktikos organizavimo, įvardija profesinius lūkesčius ir pasiekimus; absolventai dalijasi profesine patirtimi, teikia siūlymus studijų procesui; sociologai ir socialiniai partneriai kviečiami dalyvauti paskaitose, konferencijose, diskusijose apie profesinės veiklos turinį).

33. Vertinimo metodai turi būti suderinti su studijų rezultatais ir susieti su dėstyimo bei studijavimo metodais. Vertinimas turi apimti įvairius vertinimo metodus, leidžiančius stebėti studento pasiekimus, atsižvelgiant į siekiamus rezultatus, susietai vertinti teorines žinias bei praktinius gebėjimus. Aukštoji mokykla turi suteikti teisę dėstytojui rinktis vertinimo metodus. Gali būti taikomi įvairūs studijų ir studijavimo pasiekimų vertinimo metodai, pavyzdžiui, individualūs ir grupiniai, klasikiniai ir modernūs, žodžiu ir raštu.

34. Studento dalyko studijų rezultatai (žinios, supratimas, gebėjimai) turi būti vertinami pagal dešimties balų kriterinę vertinimo sistemą. Aukštoji mokykla, vadovaudamasi jais, turi detalizuoti ir patvirtinti studijų rezultatų vertinimo tvarką.

35. Studento grįžtamasis ryšys dėstytojui turi leisti nuolatos tirti ir apmąstyti bendradarbiavimo studijų procese efektyvumą ir numatyti galimybę tobulinti studijų procesą. Veiksmingas grįžtamasis ryšys turi užtikrinti studijų proceso kokybę, tęstinumą ir nuolatinį, reguliarią studentų mokymąsi.

V SKYRIUS

STUDIJŲ PROGRAMŲ VYKDYMO REIKALAVIMAI

36. Bendrieji reikalavimai dėstytojams:

36.1. Visose sociologijos studijų krypties studijų pakopose gali dėstyti asmenys, turintys dėstomąjį studijų dalyką atitinkančios studijų ar mokslo krypties ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį arba jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją arba turintys ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį arba lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją ir vykdantys mokslinius tyrimus dėstomąjį studijų dalyką atitinkančioje studijų ar mokslo kryptyje, arba turintys ne žemesnį kaip bakalauro kvalifikacinį laipsnį ar jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją ir užsiimantys praktine studijų dalyką atitinkančia veikla ilgiau nei 3 metus;

36.2. Ne mažiau kaip pusė sociologijos studijų krypties pirmosios studijų pakopos studijų programoje dėstančių dėstytojų privalo turėti mokslo daktaro laipsnį. Dėstytojai turi turėti publikacijų ir (arba) vykdyti mokslinius tyrimus, ir (arba) turėti praktinės patirties, susijusios su dėstomuoju dalyku;

36.3. Ne mažiau kaip 80 procentų sociologijos studijų krypties magistrantūros studijų programoje dėstančių dėstytojų privalo turėti mokslo daktaro laipsnį. Ne mažiau kaip 20 procentų studijų krypties dalykų apimties antrosios studijų pakopos studijose turi dėstyti profesoriaus pareigas einantys dėstytojai. Dėstytojai turi turėti publikacijų ir (arba) vykdyti mokslinius tyrimus, ir (arba) turėti praktinės patirties, susijusios su dėstomuoju dalyku.

37. Visų pakopų sociologijos studijos baigiamos baigiamuoju darbu (projektu).

38. Sociologijos studijų programos pirmosios studijų pakopos baigiamasis darbas (projektas) turi būti pagrįstas savarankiškais teoriniais ir empiriniais tyrimais; absolventas turi parodyti žinių ir supratimo lygį, atitinkantį pirmosios studijų pakopos reikalavimus, gebėjimą analizuoti pasirinktą temą, savarankiškai mokytis ir atlikti sociologijos krypties tyrimus, aiškiai ir pagrįstai formuluoti tyrimų išvadas bei aprašyti savo atliktą tiriamąjį darbą pagal aukštosios mokyklos patvirtintus reikalavimus.

39. Sociologijos studijų programos antrosios studijų pakopos baigiamasis darbas (projektas) turi būti pagrįstas savarankiškais moksliniais tiriamaisiais ar taikomaisiais tyrimais; magistrantas turi parodyti žinių ir supratimo lygį, atitinkantį antrosios studijų pakopos reikalavimus, gebėjimą analizuoti pasirinktą temą, savarankiškai mokytis ir atlikti sociologijos krypties tyrimus, aiškiai bei pagrįstai formuluoti tyrimų išvadas ir aprašyti savo atliktą tiriamąjį darbą pagal aukštosios mokyklos patvirtintus reikalavimus.

40. Sociologijos studijų krypties pirmosios ir antrosios studijų pakopos baigiamąjį darbą (projektą) turi vertinti komisija. Priklausomai nuo studijų pakopos ir programos turinio, komisija turi būti sudaroma iš dėstytojų, mokslininkų ir socialinių partnerių. Komisiją turi sudaryti ne mažiau kaip 5 asmenys, iš kurių ne mažiau kaip 50 procentų turi turėti mokslo daktaro laipsnį. Bent vienas narys turi būti iš kitos institucijos (socialinių partnerių atstovas arba kitų aukštųjų mokyklų, mokslo institucijų mokslininkas).

41. Aukštosios mokyklos materialieji ir metodiniai ištekliai turi būti pakankami, kad sociologijos studijų krypties studijų programos būtų vykdomos kokybiškai ir kad būtų pasiekti numatyti studijų programų rezultatai.

42. Rekomenduojama tokia materialioji bazė:

42.1. Higienos ir darbo saugos reikalavimus atitinkančios auditorijos, aprūpintos šiuolaikine aparatūra, demonstravimo priemonėmis;

42.2. Pakankamas skaičius kompiuterių su tekstų, kiekybinių ir kokybinių duomenų apdorojimo bei analizės ir kitomis reikalingomis programomis;

42.3. Bibliotekose ir skaityklose pakankamas skaičius sociologijos studijų programai įgyvendinti reikalingos mokslinės literatūros, vadovėlių, metodinių ir kitų leidinių (spausdinta ar elektronine forma), lietuvių ir (ar) užsienio kalbomis. Bibliotekos turi būti aprūpintos kompiuteriais su interneto ryšio prieiga prie tarptautinių duomenų bazių.

43. Specialybės praktika yra integrali ir privaloma sociologijos pirmosios studijų pakopos studijų dalis. Specialybės praktika nėra privaloma, bet rekomenduojama ir gali būti įtraukta į sociologijos studijų krypties antrosios studijų pakopos studijų programas.

44. Sociologijos studijų krypties studijų programos specialybės praktikos reikalavimai:

44.1. Pirmosios studijų pakopos studijų programose praktikos apimtis turi būti ne mažesnė kaip 15 studijų kreditų;

44.2. Praktika organizuojama vadovaujantis aukštosios mokyklos parengta ir nustatyta praktikos organizavimo tvarka. Jos tikslai turi padėti siekti specialiųjų ir bendrųjų studijų rezultatų;

44.3. Sociologijos studijų krypties studijų programų studentai gali patys pasirinkti specialybės praktikos atlikimo vietą, tačiau ją turi suderinti su atsakingais už praktikos organizavimą asmenimis;

44.4. Pasibaigus specialybės praktikai, aukštosios mokyklos padaliniui, atsakingam už sociologijos studijų krypties studijų programą, rekomenduojama organizuoti praktikos aptarimą.

45. Akademinė parama studentams:

45.1. Aukštosios mokyklos administracija turi užtikrinti studentams palankias akademines sąlygas, nuolatinį studentų konsultavimą;

45.2. Sociologijos studijų programų dėstytojai turi skatinti ir motyvuoti studentus įsitraukti į aukštosios mokyklos, fakulteto, instituto ar katedros mokslinę veiklą;

45.3. Aukštosios mokyklos turi teikti patarimus karjeros valdymo klausimais;

45.4. Aukštosios mokyklos turi sudaryti studentams galimybes organizuoti kultūrinius renginius aukštosios mokyklos patalpose, dalyvauti būreliuose, klubuose, studentų organizacijose.

VI SKYRIUS

PASIEKTŲ STUDIJŲ REZULTATŲ LYGMENŲ APIBŪDINIMAS

46. Pasiektų studijų rezultatų lygmuo – tai absolventų žinios ir praktiniai gebėjimai, siejami su studijų pasiekimų lygmeniu ir galima akademine ir (arba) profesine veikla. Sociologijos studijų krypties studijų rezultatų lygmenys atspindi, kokias sociologijos žinias, jų supratimą ir praktinius gebėjimus turi pasiekti studentai, kad būtų įvertintini patenkinamai, gerai arba puikiai.

47. Sociologijos studijų krypties absolventų pasiekti studijų rezultatai skirstomi į šiuos pasiekimų lygmenis:

47.1. Slenkstinis pasiekimų lygmuo (minimalūs reikalavimai, kuriuos turi tenkinti sociologo kvalifikaciją norintis gauti studentas). Sociologijos studijų krypties žinios, jų supratimas ir praktiniai gebėjimai yra baziniai. Absolventas atpažįsta, kokias žinias galima taikyti konkrečioje situacijoje, tačiau juos taikant praktikoje gali prireikti pagalbos. Gebėjimas savarankiškai planuoti ir atlikti tyrimus yra ribotas, su išorės pagalba geba taikyti tam tikrus sociologinių tyrimų metodus, rinkti, apdoroti, analizuoti, interpretuoti, įvertinti ir pateikti duomenis. Gebėjimas dirbti, atliekant sociologinius tyrimus, taikant informacines ir komunikacines technologijas, ribotas. Asmeniniai ir socialiniai gebėjimai atsiskleidžia tipinėse, konkrečiose kasdieninės profesinės veiklos situacijose. Reikia pagalbos savarankiškoje profesinėje veikloje taikant įgytas žinias ir gebėjimus;

47.2. Tipinis pasiekimų lygmuo (vidutiniški, tipiniai reikalavimai, kurių tikimasi iš daugumos sociologijos absolventų). Sociologijos studijų krypties žinios, jų supratimas ir praktiniai gebėjimai yra geri, tačiau apsiribojama informacija, kuri suteikiama studijų metu. Absolventas atpažįsta, kokias žinias galima taikyti tam tikroje situacijoje ir geba jas taikyti įvairiose profesinės veiklos

sirtyse. Geras mokslinės literatūros žinojimas ir supratimas. Geba pagrįsti socialinio tyrimo metodologiją, savarankiškai planuoti ir atlikti tyrimą, gerai išmano kiekybinius ir kokybinius duomenų rinkimo metodus, geba savarankiškai rinkti, apdoroti, analizuoti, interpretuoti, įvertinti ir pateikti duomenis. Geba dirbti su pagrindinėmis sociologiniuose tyrimuose taikomomis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis. Asmeniniai ir socialiniai gebėjimai geri, plačiai atsiskleidžia kasdieninėje profesinėje veikloje. Įgytas žinias ir gebėjimus geba savarankiškai pritaikyti profesinėje veikloje, kai kuriose srityse gali būti reikalinga nedidelė išorinė pagalba;

47.3. Puikus pasiekimų lygmuo (aukštesni nei vidutiniški reikalavimai, kuriuos tenkinantys studentai priskiriami aukščiausiai absolventų kategorijai). Sociologijos studijų krypties žinios, jų supratimas ir praktiniai gebėjimai yra išsamūs, didesni už informaciją, kuri suteikiama studijų metu. Įgytas žinias absolventas taiko užtikrintai ir kūrybiškai tiek tipinėse, tiek naujose, besikeičiančiose situacijose. Puikus mokslinės literatūros išmanymas, gebėjimas atlikti kritinę jos analizę. Laisvai, argumentuotai ir sklandžiai taiko sociologinių tyrimų metodologijos žinias, geba savarankiškai planuoti ir atlikti tyrimą, puikiai išmano kiekybinius ir kokybinius duomenų rinkimo metodus, geba savarankiškai rinkti, apdoroti, analizuoti, interpretuoti, įvertinti ir pateikti duomenis. Tiriamojoje veikloje pasižymi originaliu mąstymu. Užtikrintai dirba įvairiomis sociologiniuose tyrimuose taikomomis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis. Demonstruojami išskirtiniai asmeniniai ir socialiniai gebėjimai. Įgytas žinias ir gebėjimus užtikrintai taiko savarankiškoje profesinėje veikloje.
